

פרק א': מושגות

הגדרות

1. בפקודה זו –

"כול" – תווית, מיטבע או סימן שאישרם השר או רשות דואר חרץ לציון תשלומם של דמי דואר;

"בית דואר", "מברקה" – מבנה, חדר, מקום או כלי קיבול שנועדו מטעם השר לקבלת פריט דואר או מברק, לשליחתם או למסירתם, או שנועדו לעיסוק בעניני משרד התקשורת, ולענין מברקה – לרבות חדר או מקום המשמש לחברת טלגרף לקבלת מברקים, לשליחתם או למסירתם;

"דבר דואר" – מכתב, גלויה, גלוית תשובה, עתון, דבר דפוס, דגם או דוגמה בצרור, חבילה, וכל צרור וחפץ אחרים הניתנים להעברה בדואר, ולרבות מברק;

"דמי דואר" – התשלום המוטל בעד העברת דברי דואר;

"דרך" – דרך ציבורית או פרטית, כביש, רחוב, ככר, חצר, גשר, מבוי, מפלש וכל שטח פתוח בעיר וכל מסילת ברזל או מסילת חשמלית;

"המנהל", לענין טלגרף שהמדינה הקימה או מפעילה – השר, ולענין כל טלגרף אחר – מי שבידו ניהול הטלגרף;

"חברת טלגרף" – מי שהורשה לפי הוראות פקודה זו לנהל עסק של שליחת מברקים בשביל הציבור;

"טובין מוברחים" – כמשמעותם בפקודת המכס¹;

"טלגרף" או "מערכת טלגרף" – קו, תיל או ציוד המשמש לקשר טלגרף או לקשר טלפון, יחד עם הנרתיק, הציפוי, השפופרת או הצינור שבהם הם נתונים, לרבות שפופרת פנומטית, כביל תת-ימי או אחר, וכל ציוד להעברת הודעות ושדרים אחרים באיתות, בין בתיל ובין באלחוט;

"יוצא", לענין כלי שיט – היוצא מכל נמל או מקום בישראל;

"כלי שיט" – לרבות כלי טיס;

"מברק" – הודעה או שדר שהועברו בטלגרף או המיועדים להעברה בטלגרף, לרבות הודעה או שדר כתובים או מודפסים, שנשלחו או נמסרו למברקה או לבית דואר לשם העברה בטלגרף, או שנמסרו או הוכנו למסירה ממברקה או מבית דואר כהודעה או כשדר שהועברו בטלגרף לשם מסירה;

"מוביל דואר" – אמצעי הובלה שדברי דואר נישאים בהם, לרבות אדם המועסק בהובלת דברי דואר או במסירתם, ולגבי דברי דואר המועברים בכלי שיט – כלי שיט שמשרד התקשורת מעסיקו, במישרין או בעקיפין, להעברת דברי הדואר;

¹ נקבע בועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת ביום י"ז בחשוון תשל"ז (10 בנובמבר 1976) לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948; הצעת הנוסח פורסמה בהג"ח 28, עמ' 588.

נוסח חדש זה בא במקומו של פקודת בתי הדואר: חוקי א"י, כרך ב', פרק קט"ו, עמ' 115; ע"ר 1937, תוס' 1, עמ' 1; ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 1142; ע"ר 1941, תוס' 1, עמ' 68, עמ' 125; ע"ר 1945, תוס' 1, עמ' 116; ע"ר 1948, תוס' 1, עמ' 27 (א); ס"ח חשי"א, עמ' 221; תשט"ו, עמ' 87; תשכ"ב, עמ' 103; תשכ"ה, עמ' 44, עמ' 234; תשכ"ה, עמ' 17; ק"ת תשכ"ה, עמ' 1858; ק"ת תשל"ו, עמ' 230; י"ס רש"ל, עמ' 140.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

"מיתקן טלגרף" – עמוד טלגרף או מִבְּדָד תיל, וכן כל מכשיר, מבנה, חפירה, ציוד, חומר או דבר מכל הגדר שהוא הקשור לטלגרף בכל דרך שהיא;
 "נכנס", לענין כלי שיט – הנכנס לכל נמל או מקום בישראל;
 "נמען", לענין דבר דואר – מי שדבר הדואר ממוען אליו;
 "עמוד טלגרף" – עמוד, מוט, תומך או התקן אחר המשמש לשאת טלגרף, לתמוך בו או להחזיקו, לרבות עץ המשמש למטרה כאמור;
 "ענין הדואר" – כל ענין מעניני פקודה זו, לרבות כל ענין הנוגע או הכרוך בביצוע התפקידים המוטלים אותה שעה על השר או על פקיד דואר;
 "פנים", לענין דבר דואר או הגדרו – מדובר בישראל וממוען למקום בישראל, ולענין דמי דואר – דמי הדואר המוטלים על דבר דואר כאמור;
 "פקיד דואר" – כל המועסק בכל ענין של משרד התקשורת;
 "פקיד טלגרף" – כל המועסק במשרד התקשורת או בחברת טלגרף בכל הכרוך בקבלת מברקים, בהעברתם ובמסירתם, או בבניית טלגרף, בקיומו או בהקמתו;
 "קברניט" – לרבות כל אדם שספינה בפיקודו או בשליטתו;
 "שק דואר" – שק, ארגז, חבילה וכל מעטפה או מעטה אחרים שבהם מובילים דברי דואר במהלך העברתם בדואר, בין שיש בהם ובין שאין בהם דברי דואר;
 "תיבת דואר" – תיבת עמוד, תיבת קיר או כל תיבה או כלי קיבול שסופק מטעם השר לקבלת דברי דואר או מקצתם, לשם העברה בידי השר או מטעמו;
 "השר" – שר התקשורת.

2. לענין פקודה זו –

פירושים

- (1) יראו דבר דואר ומברק כמצויים במהלך העברה בדואר או בטלגרף, לפי הענין, משעה שנמסרו לבית דואר או למברקה עד זמן מסירתם לנמען;
- (2) מסירת דבר דואר מכל הגדר שהוא לאדם המורשה לקבל בשביל הדואר דברי דואר מאותו הגדר, היא מסירה לבית דואר;
- (3) מסירה בבית דואר או בביתו או במשרדו של האדם אשר פריט דואר ממוען אליו, לידי או לידי אדם הנחזה כרשאי לקבלו לפי הדרך המקובלת במסירת דברי דואר הממוענים אליו – יראו כמסירה לנמען.

פרק ב': דואר

סימן א': ייחוד הזכות

3. בכפוף להוראות פקודה זו רשאי השר להקים בתי דואר וסוכנויות דואר ולאסוף, לקבל, לשלוח, להוביל ולמסור, בדרך ובתנאים שיראה למועיל, כל דברי דואר שהועברו בישראל או אליה או ממנה.

סמכות להקים
בתי דואר
ולהעביר דואר

4. בכל מקום שמקומם בתי דואר או קשרי דואר תהיה למדינה הזכות היחודית להובלת כל המכתבים ממקום למקום ולביצוע השירותים הכרוכים בכך שהם קבלת מכתבים, איסופם, שליחתם, שיגורם ומסירתם.

מכתבים חריגים

5. הוראות סעיף 4 לא יחולו במקרים אלה:

- (1) מכתבים הנשלחים באמצעות חבר, לשם מסירתם בדרך הילוכו לאדם שהם מיועדים לו;
- (2) מכתבים הנוגעים לעניניו הפרטיים של שולחם או מקבלם, הנשלחים על ידי שליח מיוחד, ובלבד שאין השליח או מעבידו מקבלים גמול המכוסס במישרין או בעקיפין על מספר המכתבים המובלים;
- (3) כתבי ביידין וכל מסמך אחר היוצא מרשות שיפוטית, לרבות צו לגבות עדות ודו"ח העדות;
- (4) מכתבים הנשלחים אל מחוץ לישראל בכלי שיט פרטי, שאינו מוביל דברי דואר לפי חוזה;
- (5) מכתבים של סוחרים שהם בעלי ספינות סוחר או בעלי המטען שבהן, הנשלחים באותן ספינות סוחר או על ידי מי שהבעלים מעסיקים אותו בהובלת המכתבים, לפי היעד של כל אחד מהם, והנמסרים לאנשים אשר להם יועדו, ללא תשלום וללא קבלה של שכר, גמול, יתרון או ריווח בשל כך;
- (6) מכתבים הנוגעים לטובין או לסחורה שנשלחו על ידי מובילים ציבוריים, כדי שיימסרו עם הטובין שהמכתבים נוגעים להם, ללא שכר, גמול, יתרון או ריווח בשל קבלת המכתבים או מסירתם.

איסור על איסוף מכתבים חריגים

6. הוראות סעיף 5 אינן באות להתיר לאדם איסופם של מכתבים מאחד הסוגים המנויים בו כדי לשלוח אותם בדרך מן הדרכים שהותרו בו.

איסורי הובלה מפורשים

7. בכפוף להוראות סעיף 5, אסור על המנויים להלן להוביל מכתב או לקבלו, לאספו או למסרו, אף אם אינם מקבלים שכר או גמול בשל כך:

- (1) מובילים ציבוריים, עובדיהם או מורשיהם – חוץ ממכתב הנוגע לטובין שברכבם או שעל בהמות-משאם;
- (2) בעלים, נהגים או שומרים של רכב ציבורי;
- (3) בעלים או קברניטים של כלי שיט המפליגים או העוברים לאורך החוף או באופן אחר בין נמלים ומקומות בישראל, עובדיהם או מורשיהם – חוץ ממכתבים של סוחרים שהם בעלי כלי שיט או בעלי טובין שבהם;
- (4) נוסעים וכל אדם אחר שבכלי שיט.

איסור משלוח, הובלה ואיסוף

8. (א) לא ישלח אדם שלא בדואר מכתב שהוא בגדר זכותה היחודית של המדינה, לא יגרום, לא יציע ולא ימסור למשלוח מכתב כאמור ולא יובילנו ולא יעשה שום שירות הכרוך בהובלה כאמור – אלא אם הורשה לכך בפקודה זו או על פיה.

(ב) לא יאסוף אדם לשם הובלה או משלוח, בין בדואר ובין בדרך אחרת, מכתבים שהוצאן מגדר הזכות היחודית של המדינה, אלא אם הורשה לכך בפקודה זו או על פיה.

9. בסימן זה ובסעיף 93 –

“דואר” – קשרי דואר ביבשה, באוויר או במים, לבד מכלי שיט יוצאים שאינם מועסקים מטעם משרד התקשורת להובלת דברי דואר;
 “מכתב” – לרבות צרור.

סימן ב': דיור ומשלוח

10. דיורו של כל דבר דואר, העברתו, הובלתו ומסירתו יהיו על פי ההוראות, התנאים, האיסורים וההגבלות שנקבעו בדבר –

תקנות

- (1) הזמן והאופן של הדיור והמסירה ושל תשלום דמי דואר וסכומים אחרים המוטלים בשל כך כפי שנקבע;
- (2) רישום דבר דואר, נתינת קבלה בשל דבר דואר, נתינה והשגה של אישור דיור או אישור מסירה, ותוספת דמי דואר שיש לשלם בשל רישום, קבלה או אישור כאמור;
- (3) כולים, עטיפות, צורה, מידות, משקל מקסימלי, לוטות והשימוש לתקן שורת בצרורות שאינם מכתבים;
- (4) ענינים אחרים.

11. (א) השר רשאי להתיר –

היתר לשירותים
שלא בדואר

- (1) שליחתם, הובלתם ומסירתם של מכתבים או דברי דואר אחרים שלא בדואר;
- (2) איסופם של מכתבים או דברי דואר אחרים שלא בידי פקיד דואר, בין למשלוח בדואר ובין למשלוח שלא בדואר.
- (ב) היתר לפי סעיף זה יכול שיהיה כללי או לאדם פלוני, ובכל מקרה יהיה כפוף לתנאים שנקבעו.

12. לא יִדוּר אדם, ולא יוביל הדואר ולא ימסור, דבר דואר –

דברים שהובלתם
אסורה

- (1) המהווה או מכיל פרסום ממריד;
- (2) המהווה או מכיל הדפס, הדפס אבן, ציור, צילום, חריטה, ספר, כרטיס או כל חפץ שהם מגונים או נתעבים;
- (3) שיש עליו או על עטיפתו מלים, ציונים או סימנים פוגעניים ביותר, משמיצים, ממרידים, מגונים או נתעבים;
- (4) המכיל פרסומת של אדם המציע להגיד עתידות או פרסומת מטעמו של אדם כאמור;
- (5) המכיל פרסומת, חוזר, תלוש או מודעה הנוגעים לעסק הימורים בלתי חוקי;
- (6) המכיל פרסומת בדבר הטיפול במחלת מין או בדבר תכשיר למניעתה, לריפוייה או להקלתה, למעט צרורות הממוענים רק לרופאים רשויים או לרוק-חיים רשויים לצורך עסקיהם;
- (7) המכיל פרסומת או כרטיס הנוגעים להגרלה.

13. (א) דבר דואר שדוור, או שנשלח בדואר, חוץ הפרת פקודה זו, אפשר לסרב להעבירו ולפי הצורך לעכבו ולפתחו בבית הדואר, והוא יחזור לשולחו או יועבר לתעודתו.

(ב) החזרת דבר דואר או העברתו יהיו בתשלום דמי דואר נוספים כשיעור שאינו עולה על דמי דואר בעד מכתבים, או בלי דמי דואר נוספים, הכל כפי שנקבע.

14. (א) השר רשאי לעכב דבר דואר בהנחה כי הוא מכיל טובין חבי מכס או טובין מוכרחים, ולפתוח ולבדוק את דבר הדואר בכפוף להוראות סעיף זה; נמצאו בדבר הדואר טובין כאמור, רשאי השר לעכבו או למסרו בתשלום כל היטל וקנס שלפי דיני המכס ובתשלומים נוספים שנקבעו.

(ב) פתיחתו ובדיקתו של מכתב שאין על עטיפתו רשות מטעם השולח לפתחו בדואר ייעשו במעמד הנמען או במעמד שלוחו, אולם השר רשאי לפתוח ולבדוק את המכתב בהעדרם אם הונחה הודעה לנמען לפי המען של המכתב, או נשלחה לפיו בדואר, ובה נדרשה נוכחותו או נוכחות שלוחו והם לא באו.

(ג) מצא השר טובין מוכרחים בדבר דואר, רשאי הוא להעבירו למנהל אגף המכס והכלו לצורך תביעה פלילית.

15. נתעוררה שאלה אם דבר דואר פלוני הוא מכתב או שיין לאחד ההגדרים האחרים של דבר דואר כמשמעותו בפקודה זו, תהיה החלטת השר בענין סופית.

16. (א) בעלו או מדפיסו של עתון רשאי לרשמו במשרד התקשורת בירושלים בכל שנה, במועד, בטופס ובפרטים, הכל כפי שהורה השר, וישלם בכל רישום את האגרה שנקבעה.

(ב) השר רשאי לבדוק את הפנקס ולהוציא ממנו כל פרסום שאינו עתון.

(ג) החלטת השר בדבר רישום פרסום או הוצאתו מהפנקס תהיה סופית.

(ד) כל עוד פרסום כלול בפנקס, יראוהו כעתון רשום לענין פקודה זו.

17. לענין רישומו של עתון לפי פקודה זו, יראו כעתון כל פרסום שכולו או חלקו הגדול הוא חדשות מדיניות או אחרות או מאמרים הנוגעים לכך או לעניני שעה אחרים, עם מודעות או בלעדיהן, זולת אם נקבעה הוראה אחרת.

18. עתון רשום יראו כעתון לענין כל הסדר או אמנה בין מדינת ישראל וכן כל מדינת חוץ הנועדים להבטיח יתרונות לעתונים הנשלחים בדואר.

סימן ג': הובלה בדרכים

19. בסימן זה –

"אוטובוס" – אוטובוס ציבורי כמשמעותו בתקנות התעבורה, תשכ"א–1961;²

"רכב ציבורי" – כמשמעותו בפקודת התעבורה,³ הרשוי לפיה כרכב ציבורי להסיע לא יותר משה נוסעים;

² ק"ת תשכ"א, עמ' 1425.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.